

Nebývale ostré připomínky dorazily k návrhu ministra zdravotnictví Jana Blatného (za ANO). Novela zákona o ochraně veřejného zdraví podle připomínekových míst „enormně zasahuje do lidských práv“ a důvodová zpráva je napsána vágně. Návrh počítá se silnějšími pravomocemi úřadu i centrální hygienou. Ta by si od operátorů mohla vyžádat data o nakažených, což kritizuje i opozice a odborníci.

Ministerstvo představilo návrh v listopadu – novela počítá s tím, že by resort mohl nově omezit provoz obchodů i služeb a vznikla by také Státní hygienická služba. Právě ta by mohla mít přístup k údajům od mobilních operátorů o lidech, kteří se nakazili covidem-19. Nejen operátory tehdy takový návrh zaskočil, mimo jiné proto, že s nimi úřad o ničem nejednal. Opozice mluvila o šmírování.

Návrh měl původně dokonce výjimku z připomínkového řízení a měl být projednán v legislativní nouzi. Po silné kritice ale Blatný řekl, že novela absolvuje alespoň zkrácené připomínkové řízení. A v něm se proti ní úřady velmi silně ohradily.

Například Úřad pro ochranu osobních údajů hned v úvodu svých připomínek píše, že návrh zákona nepovažuje za „způsobilý dalšího legislativního procesu“ a je nutné ho „zásadně dopracovat“. A za „mimořádně nekvalitní“ označuje způsob, jakým chce regulovat zpracování osobních údajů. „Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů je jen jeho formální nápodobou,“ stojí v šestistránkových připomínkách.

„Zásah do lidských práv je enormní a pravděpodobně neproporcionální, neboť není přijatelné, že závažné zásahy do oprávnění a svobod nejsou kompenzovány vhodnými zárukami, přičemž typickým příkladem je omezení činnosti provozovny nebo neomezený zákaz nebo nařízení další určité činnosti,“ stojí v připomínkách. Podle ochránců dat navíc „důvodová zpráva není skutečnou důvodovou zprávou“.

Úřad také upozorňuje, že novela zcela nedůvodně rozšiřuje výčet osobních údajů, které by orgány veřejného zdraví mohly zpracovávat. To se týká zejména zmíněné Státní hygienické služby. Za nepřijatelné ochránci dat považují i rozšíření okruhu těch, kteří by osobní údaje občanů mohli získat.

K návrhu připojilo své výhrady dvacet ministerstev či úřadů. Většina má k novele zásadní připomínky. Ty nyní ministerstvo zdravotnictví podle informací Deníku N vypořádává. Blatný na dotaz, zda nadále počítá s předložením návrhu, nereagoval.

ROZŠÍŘENÍ KOMPETENCÍ

Za „značně problematický“ označilo legislativní proces tohoto návrhu i ministerstvo vnitra, a to právě z důvodu zkráceného připomínkového řízení. Vadí mu i obsah materiálu, který označuje za nekvalitní s tím, že není možné vyhodnotit, jaký skutečný dopad bude mít na osobní data lidí. Nedostatečně odůvodněný je podle vnitra i vznik centrální hygieny.

Už za současného nastavení lze totiž podle ministerstva postup čtr-

Minister zdravotnictví Jan Blatný se ke kritice návrhu nevyjádřil.

FOTO: ČTK

Ministerstva rozcupovala návrh Jana Blatného, aby operátoři poskytovali data o nakažených. Vidí v tom zásadní průlom do ochrany soukromí.

Úřady: Novela porušuje soukromí lidí

nácti krajských hygienických stanic sjednotit. Navíc se podivuje nad tím, proč by taková reorganizace měla projít u hygienické služby, když na stejném principu hierarchie fungují i další správní úřady, například Finanční správa se svým ředitelstvím a podřízenými specializovanými úřady včetně těch krajských.

„Ministerstvo vnitra klade otázku, zda by na základě stejné argumentace, kterou je odůvodňována centralizace, neměla být správně Státní hygienická služba přímo součástí ministerstva zdravotnictví. V rámci navrhovaných změn neidentifikuje nové právní nástroje, které by bránily tomu, aby se Státní hygienická služba nechovala ‚příliš samostatně‘ na ministerstvu zdravotnictví, respektive hlavní hygienik,“ argumentuje dále úřad.

Nelze zde najít stejně silný veřejný zájem pro sledování jakékoliv osoby, která onemocní například chřipkou. Jedná se o nebezpečný precedent.

Hospodářská komora

Je i proti rozšíření kompetencí orgánů ochrany veřejného zdraví při vyhlášení mimořádných opatření. Ohrazuje se i proti tomu, že by Státní hygienická služba mohla po operátorovi žádat provozní a lokalizační údaje nakažených.

„Sledování pohybu fyzických osob prostřednictvím lokalizace jimi držaných mobilních stanic považujeme v navrhovaném rozsahu pro vágně stanovené epidemiologické účely, bez vazby na výskyt či hrozbu epidemie a v rozsahu všech fyzických osob ‚prokazatelně‘ nemocných infekčním onemocněním za nepřijatelný zásah do ochrany soukromí a osobních údajů,“ argumentuje nekompromisně vnitro s tím, že sledování údajů bez souhlasu osoby je využíváno především v trestním řízení.

„V demokratickém právním státě založeném na účtě k právům a svobodám jednotlivce musí zákonná úprava v prvé řadě ctít soukromí a svobodu jednotlivce a pouze výjimečně a v nejmenší možné míře do ní může být za určitých okolností zasazeno. Referenčním bodem je tak jednotlivec a jeho přirozená práva, nikoliv potřeba orgánů veřejné moci v tomto případě užívat metadata,“ píše vnitro. Takový zásah považuje za „zásadní průlom do ochrany soukromí“.

Pro vznik centralizované Státní hygienické služby je Hospodářská komora, předloženou novelu ale nepovažuje za dobrou jak věcně, tak ani procesně. Poskytnout lokalizační údaje státní hygieně je podle ní „krajně nebezpečné“.

„Nelze zde najít stejně silný veřejný zájem pro sledování jakékoliv osoby, která onemocní například chřipkou. Jedná se o nebezpečný precedent prolamování a využívání citlivých telekomunikačních dat,“ argumentuje.

Ministerstvu zdravotnictví poslala k návrhu připomínky také Asociace provozovatelů mobilních sítí spolu s Českou asociací elektronických komunikací a ICT unií. I podle nich je znění novely „legislativně nevhodně provedené“ a povinnosti ukládané operátorům „obtěžně technicky proveditelné“.

„KONTROVERZNÍ, SPORNÁ, NEPŘIJATELNÁ“

Ačkoli nebylo zařazeno mezi oficiální místa, své připomínky k návrhu připojilo také Nejvyšší státní zastupitelství (NSZ). Ani úřadu Pavla Zemana se totiž nelíbí procesní postup, tedy že návrh měl být projednán bez připomínkového řízení, a podobně jako některé resorty označil důvodovou zprávu za nepřesvědčivou. To vše navíc v situaci, kdy návrh podle NSZ předpokládá zásadní zásah do základních práv a svobod. Tak jako většina úřadů i NSZ kritizuje „vágní“ návrh k přístupu k datům od operátorů.

Ministerstvu financí v obecné rovině nevádí zřízení Státní hygienické služby. „Návrh zákona tak (ale) činí prostředky, které jsou neproporcionální k zamýšlenému účelu, nedostatečně promyšlené, nedostatečně odůvodněné a zejména v některých parametrech v nesouladu se stávající ústavní úpravou,“ podotýká úřad.

„Potencionálně by mohl být narušen princip fungování právního a demokratického státu, když by se bezdůvodně koncentrovala moc do rukou jednoho správního orgánu, který by nebyl pod kontrolou vlády ani parlamentu,“ varuje resort.

Ministerstvo spravedlnosti se ohrazuje proti zákonem dané možnosti zřídit mobilní aplikaci, která by pomohla s epidemiologickým šetřením. Podle ministerstva práce a sociálních věcí, které také nebylo zahrnuto do připomínkových míst, obsahuje návrh řadu „kontroverzních, sporných a nepřijatelných“ ustanovení.

HANA MAZANČOVÁ
redaktorka